

Cronologia de l'Espanya Industrial:

1842 - La família Muntadas, d'origen d'igualada i treballadors del textil, compra el solar a Sants.

1847: Es constitueix L'Espanya Industrial per part d'aquesta família, amb seu a Madrid.

“Con este fin se había adquirido en [1847](#) un terreno en la Riera de Magoria. La fábrica fue construida dentro del municipio de [Santa María de Sans](#),³ ya en su parte limítrofe con [Barcelona](#). La maquinaria y los ingenieros fueron traídos de [Europa](#), especialmente de [Alsacia](#) y el [Reino Unido](#). “ Wikipedia

1851: Muntadas traslladen el domicili social de Madrid a Barcelona.

“Debido a la crisis financiera de [1848](#) que afectó duramente a los accionistas madrileños en [1851](#) la empresa se trasladó a [Barcelona](#). “ Wikipedia

1865 - [Còlera](#) al pla de Barcelona. S'instal·len dos hospitals dins l'empresa. Inici de la política "social" o paternalista de la direcció.

1877 - De març a agost, enfrontaments continus per evitar una rebaixa de salari. Es viu ja la forta crisi econòmica que durarà més de vint anys.

1890 - Primer primer de maig. La fàbrica roman una setmana en atur.

1929 - S'inaugura l'Obra Social: la Cassa-Bressol, el menjador, el dispensari i el servei mèdic i quirúrgic per a obrers.

1936 - Col·lectivització amb motiu de la Guerra Civil. La fàbrica no s'aturarà mai i una bona direcció assegurarà que al final, en 1939, la fàbrica estigui millor que abans.

1941 - L'Ajuntament declara mançana industrial la fàbrica. S'hi celebren exhibicions esportives de l'Alemanya Nazi.

1946 - S'inaugura el camp de futbol i el casinet.

1947 - Centenari de l'empresa. Hi ha 1892 obrers.

1980 - Després de set reestructuracions des del 1962, queden uns 150 obrers.

1973 - S'ensorra la nova factoria per deficiències de construcció.

1979 - El mes de març, l'Ajuntament compra els terrenys de La España Industrial. Resten en peu algunes naus, el casinet, la casa-bressol i la històrica Casa del Mig, on visqueren els Muntadas.

1980 - El darrer expedient presentat per La España proposa la liquidació honrosa de l'empresa.

1981 - Tancament de l'Espanya Industrial. Es tramita l'expedient de cancel·lació com a empresa de la històrica España Industrial, un cop fracassats els intents per salvar-la a la factoria de Mollet, on es va traslladar l'any 1972, en abandonar els terrenys de Sants.

1984 - Comença la construcció del Parc de l'Espanya Industrial pels arquitectes [Luis Peña Ganchegui](#), [Antón Pagola](#) y [Montserrat Ruiz](#). El Parc contindrà equipaments, zona de gespa, zona esportiva i un llac.

1985:

“En 1985, después de varias reivindicaciones vecinales, el solar de la antigua fábrica, se convirtió en un complejo de viviendas y en un gran parque que adoptó el nombre de la industria, pasando a llamarse parque de la España Industrial, conservando de las antiguas instalaciones el actual

Centro Cívico del Casinet d'Hostrafrancs, la actual Guardería Pau, el edificio denominado Casa del Mig (con equipamiento municipal) y el bosque de plátanos que forman el cuerpo central del actual parque. / recibió el [premio FAD](#) de Arquitectura e Interiorismo “ Wikipedia

“El parque se inspira en los cuatro elementos primordiales: agua, tierra, fuego y aire.³ A lo largo del paseo de San Antonio bordean el parque unas altas torres de iluminación, desde las que unas graderías conducen hasta un lago artificial, que se puede recorrer a barca. Se conserva el edificio de oficinas de la antigua fábrica, la Casa del Mig, que actualmente es un casal juvenil.⁴ El parque cuenta también con un polideportivo, mesas de [ping-pong](#) y área de juegos infantiles. En el recinto del parque se encuentran varias esculturas.” Wikipedia

1992: Ampliació, centre esportiu

“Amb motiu dels Jocs Olímpics d'estiu 1992 s'hi construí el Poliesportiu de l'Espanya Industrial, que va acollir les proves d'halterofília. “ Wikipedia

1999 - Es reforma de la Casa del Mig i desapareix la Ludoteca i els grups que l'utilitzaven es queden sense espai. Es crea el Punt Multimedia.

2009 - 2010: Reforma a fons i reinauguració del parc. (Wikipedia)

Cronologia del context de l'època:

1750. Derrota política i creixement manufacturer

L'aposta catalana per Carles d'Àustria en la Guerra de Successió no va triomfar, i Barcelona, derrotada l'11 de setembre del 1714, patia una dura repressió. Felip V havia abolit la Generalitat i el Consell de Cent amb el Decret de Nova Planta, que posava fi a l'autogovern. També havia fet demolir el barri de la Ribera, per bastir-hi una ciutadella que, junt amb un nou castell a Montjuïc, controlés la ciutat, i havia ordenat la divisió de la plana en petits municipis, per afeblir-la. La derrota política no pogué impedir, però, que l'impuls econòmic heretat del segle anterior es tradís en un gran dinamisme urbà, mercantil i manufacturer alhora, amb les fàbriques d'indianes com a ferment de modernització.

1840. La metamorfosi fabril intramurs

Amb la crema de convents i la desamortització de propietats de l'Església, a partir del 1835 havien aparegut espais per crear-hi places, mercats i noves construccions en una Barcelona asfixiada per les muralles. Poc després, la saturació de fàbriques i el perill que comportaven les màquines de vapor van propiciar el trasllat de la indústria cap als pobles del pla, més enllà de l'espai lliure vedat per les normes militars. Al litoral, havia sorgit el barri de la Barceloneta, construït a partir del 1753, en part per compensar els habitatges perduts en l'enderroc del barri de la Ribera.

1859. L'emergència de la ciutat nova

El 1848 s'havia inaugurat la línia ferroviària de Barcelona a Mataró, i el 1854 les línies cap a Girona i Tarragona arribaven a Granollers i Molins de Rei. El seu traçat, junt amb el del tren de Sarrià, inaugurat el 1863, condicionava la disposició de l'Eixample. L'any 1854, durant el Bienni Progressista, Barcelona havia rebut per fi l'autorització per enderrocar les muralles. El 1859 l'Estat aprova el Pla de Reforma i Eixample d'Ildefons Cerdà, que preveu una ciutat moderna estesa per la plana i la reforma de la ciutat antiga. El 1860 comença la construcció de la nova Barcelona.

1890. El creixement de l'Eixample

L'Eixample experimenta una expansió molt ràpida. La zona de contacte amb la ciutat vella, on la idea d'un ampli bulevard s'havia substituït per l'edificació compacta de les rondes, es reforça amb tres noves polaritats: la Universitat, la plaça de Catalunya i el conjunt del parc de la Ciutadella amb el Born. L'enderroc i la cessió a la ciutat dels espais de la ciutadella havien estat possibles el 1869, arran de la revolució democratitzadora que havia destronat Isabel II, i el seu paper urbà es consolidà en ubicar-s'hi l'Exposició Universal del 1888. El creixement també troba espais amb més permissivitat constructiva: el Poble Sec s'escampa, amb rapidesa i densitat, per les antigues Hortes de Sant Bertran.

1903. Infraestructures modernes

La formació de la ciutat nova havia propiciat, el 1897, la reunificació municipal del Pla de Barcelona, dividit per Felip V. El 1903 es convoca un concurs urbanístic per enllaçar millor tots els nuclis. La proposta guanyadora, de Léon Jaussely, inspira les rondes exteriors i altres realitzacions, sense arribar a ser mai un pla executiu. Es construeixen grans equipaments urbans als confins de l'Eixample, com l'Escorxador, la presó Model, l'Hospital de Sant Pau o la plaça de braus de les Arenes; més lluny encara, la nova Casa de Maternitat i l'Institut Mental. El creixement de la xarxa de línies de tramvia propicia la consolidació d'aquesta nova dimensió de la ciutat.

1936. Barcelona abans de la Guerra Civil

Barcelona havia passat de mig milió a un milió d'habitants entre el 1900 i el 1930, amb la immigració atreta pel creixement industrial i les grans obres urbanes. La primera línia de metro s'havia inaugurat el 1924, i l'Exposició Internacional, celebrada el 1929, havia transformat la plaça d'Espanya i els vessants de Montjuïc. El creixement ràpid, en unes condicions de forta desigualtat social, va comportar l'extensió de l'infrahabitatge i el barraquisme, pal·liats tan sols pels primers quatre grups de cases barates: Eduard Aunós, Can Peguera, Baró de Viver i Bon Pastor. El 1920 Barcelona havia incorporat la Marina de l'Hospitalet per ubicar-hi la Zona Franca.

1954. La represa sense democràcia

La Guerra Civil del 1936-1939 té seqüeles tràgiques i duradores. L'obertura de la SEAT a la Zona Franca, el 1953, marcava l'inici d'una tímida represa, després de la regressió causada per la política autàrquica de la dictadura de Franco. Es posaven els fonaments tecnocràtics d'un creixement sense democràcia i, davant del caos urbanístic, es reprenia el debat republicà sobre una Barcelona supramunicipal, que portava a l'aprovació d'un nou pla general: el Pla comarcal del 1953. Comença llavors la construcció industrial de pisos per fer front a la greu crisi social de l'habitatge en temps de fort creixement migratori. Els polígons d'habitatge es concentren a llevant, de Sant Martí a Nou Barris.

1975: Inauguració Estació de Sants

1976. L'inici de la Transició

El 1976 entra en vigor el Pla general metropolità (PGM). Era fruit de molts anys de treballs tècnics, i d'un intens debat ciutadà que havia enfortit el moviment veïnal de lluita contra els desordres urbanístics i l'especulació immobiliària dels anys del «desarrollo». En el context de l'inici de l'etapa democràtica, el PGM, integrat en la Llei del sòl d'aquell any, té un paper cabdal en l'ordenament urbanístic de l'àrea metropolitana, i perdura fins avui. El combat per les millores urbanes és un dels més importants de l'anomenada Transició.

1992. La Barcelona olímpica

Entre el 1977 i el 1980 l'Ajuntament havia adquirit nombrosos solars d'antigues indústries i de zones ferroviàries obsoletes, aprofitant els baixos preus deguts a la crisi econòmica. Les expectatives ciutadanes per posar fi a la ciutat grisa i especulativa dels anys de la dictadura eren grans, i les primeres actuacions s'havien concentrat a la perifèria, mentre es preparaven les del nucli antic. A partir del 1986, s'havia posat en marxa també la construcció de noves infraestructures, aprofitant la concessió dels Jocs Olímpics per al 1992. S'obren així les rondes i es remodela el front marítim, on s'ubica la vila olímpica principal; també s'intervé a Montjuïc i a la plaça de les Glòries.

2004 Incerteses en temps de globalització

Després de la crisi econòmica de mitjan dècada dels noranta, s'inicia la renovació urbana de l'interior del Poblenou. Els canvis inclouen, a més de l'obertura de la Diagonal fins al mar, els projectes de Diagonal Mar, de la zona de la Mina i el Fòrum, i del Pla 22@ del Poblenou, molt diferents entre si. Simultàniament, als límits municipals amb l'Hospitalet, hi apareixen projectes metropolitans desconnectats, com la Ciutat de la Justícia o l'expansió de la Fira de Barcelona. La dificultat per articular renovació urbanística, promoció econòmica i cohesió social torna a comportar polèmiques ciutadanes intenses.

Bibliografia:

Cronologia de l'Espanya Industrial:

Wikipedia

Agus Giralt <http://memoriadesants.blogspot.com/2011/03/cronologia-de-lespanya-industrial.html>

<http://barcelofilia.blogspot.com/2011/10/estacio-de-sants-1936-1970.html>

Mapa i cronologia del context:

<http://cartahistorica.muhba.cat/#map=15/238186.72/5068186.08/1992//0/0/0/0>